

Handlingsplan för uppföljning och lärande av Värmlandsstrategin

Genomförande av Värmlandsstrategin 2021-2040

Ansvarig verksamhet	Regional utveckling
Kontakt	Sandra Svennberg
Datum	2021-05-26
Diarienummer	
Region Värmland Regionens hus 651 82 Karlstad	

Innehåll

Uppföljning och lärande – ett kunskapsunderlag	4
Mot ett Värmland 2040	4
Förändringslogik – ett verktyg för transorganisatoriskt lärande	5
Vad innebär förändringslogik?	6
Värmlands modell för uppföljning och lärande	7
Värmland idag och i framtiden; nuläge, börläge och vad vi behöver göra för att nå dit	7
Samverkan och samhandling är viktigt för oss i Värmland	9
Hur finansieras förändringsarbetet	10
Nivåer inom regionalt utvecklingsarbete	10
Målkorrelation på olika nivåer genom insats-/handlingsplaner	11
Delat lärande i Värmland	14
Uppföljning av målen	14
Plattformer för lärande i Värmland – spridning av resultat	15
Förändringslogik i praktiken – lathund	16
Nuläge	17
Insats	18
Resultat/Börläge	19
Effekter – kort sikt	21
Effekter – lång sikt	23

Uppföljning och lärande – ett kunskapsunderlag

Mot ett Värmland 2040

Värmlandsstrategin är hela Värmlands strategi som tusentals värmlänningar varit med och tagit fram. I strategin hittar du vår gemensamma vision *Ett hållbart Värmland förändrar världen* och våra gemensamma mål för ett hållbart Värmland 2040. Värmlandsstrategin fokuserar på *vad* vi ska göra tillsammans, men inte *hur*. I detta dokument kan du ta del av hur vi tänkt genomföra, följa upp och lära för att nå våra mål och vision till 2040.

Handlingsplanen för uppföljning och lärande ska kunna vara ett stöd och verktyg för alla som vill vara med och utveckla Värmland i linje med Värmlandsstrategin. Det är också ett verktyg att kunna utvärdera insatsers produktivitet och effektivitet. Region Värmland har det samordnade ansvaret för att ta fram och genomföra Värmlandsstrategin, men såväl framtagande som genomförande måste och ska ske genom flera aktörer. Vi behöver vara många som är med och bidrar för att få ordentlig kraft i utvecklingsarbetet. En del i det arbetet handlar om att ta avstamp i de regionala gemensamma utmaningarna och möjligheterna - de regionala förutsättningarna - och tillsammans hitta vägar mot ett önskat läge och vår gemensamma vision.

Genomförandet av strategin sker dels genom styrning av regionala utvecklingsmedel och verksamheter inom organisationen Region Värmland, dels genom samordning av resurser och insatser av olika aktörer i regionen.

Värmlandsstrategin är övergripande och långsiktig. För att vi ska nå målen behöver vi bli konkreta. Vi behöver ta fram nya regionala insats- och handlingsplaner tillsammans. Men det är också viktigt att vi ser över och arbetar med de planer som redan finns idag som kopplar eller kan kopplas till Värmlandsstrategin. Dessa planer behöver stämmas av mot strategin allt eftersom de tas fram eller uppdateras/omarbetas. Vi behöver arbeta med våra olika insats- och handlingsplaner, som har en kortare tidshorisont än Värmlandsstrategin, som gör det möjligt för oss att tydliggöra behov av insatser utifrån nuläge och där vi snabbare kan göra justeringar utifrån lärande och behov.

I det här dokumentet kommer du därför finna en grund för hur vi kan arbeta med såväl insats- och handlingsplaner som med det delade lärandet. Men, det är också ett dokument som kan utvecklas med tiden som del i vårt gemensamma lärande – hör av dig.

Framtidens Värmland skapar vi tillsammans.

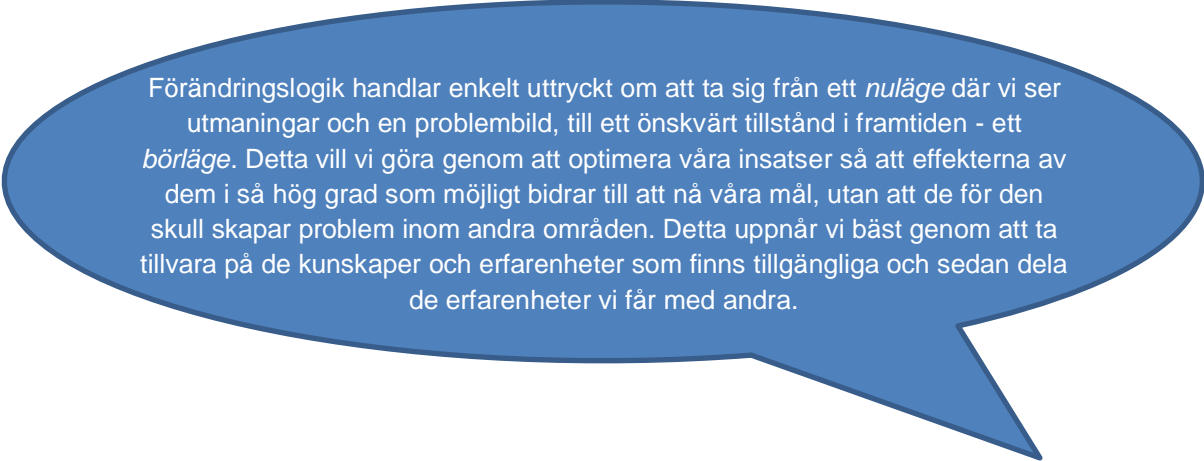
UPPDRAGET OM UTVÄRDERING OCH ANALYS I REGIONALT UTVECKLINGARBETE

Enligt förordning (2017:583) har de regionalt utvecklingsansvariga organisationerna ansvar för det regionala tillväxtarbetet i respektive län. Ansvaret inbegriper bland annat att följa upp och låta utvärdera resultaten av det regionala tillväxtarbetet. Arbetet med analyser, uppföljning och utvärdering ska enligt förordningen ske löpande, systematiskt och långsiktigt.

Förändringslogik – ett verktyg för transorganisatoriskt lärande

För att driva dynamiskt och effektivt utvecklingsarbete krävs kunskap och kontinuerligt lärande. För att få till lärande inom hela det regionala utvecklingsarbetet i Värmland behöver vi:

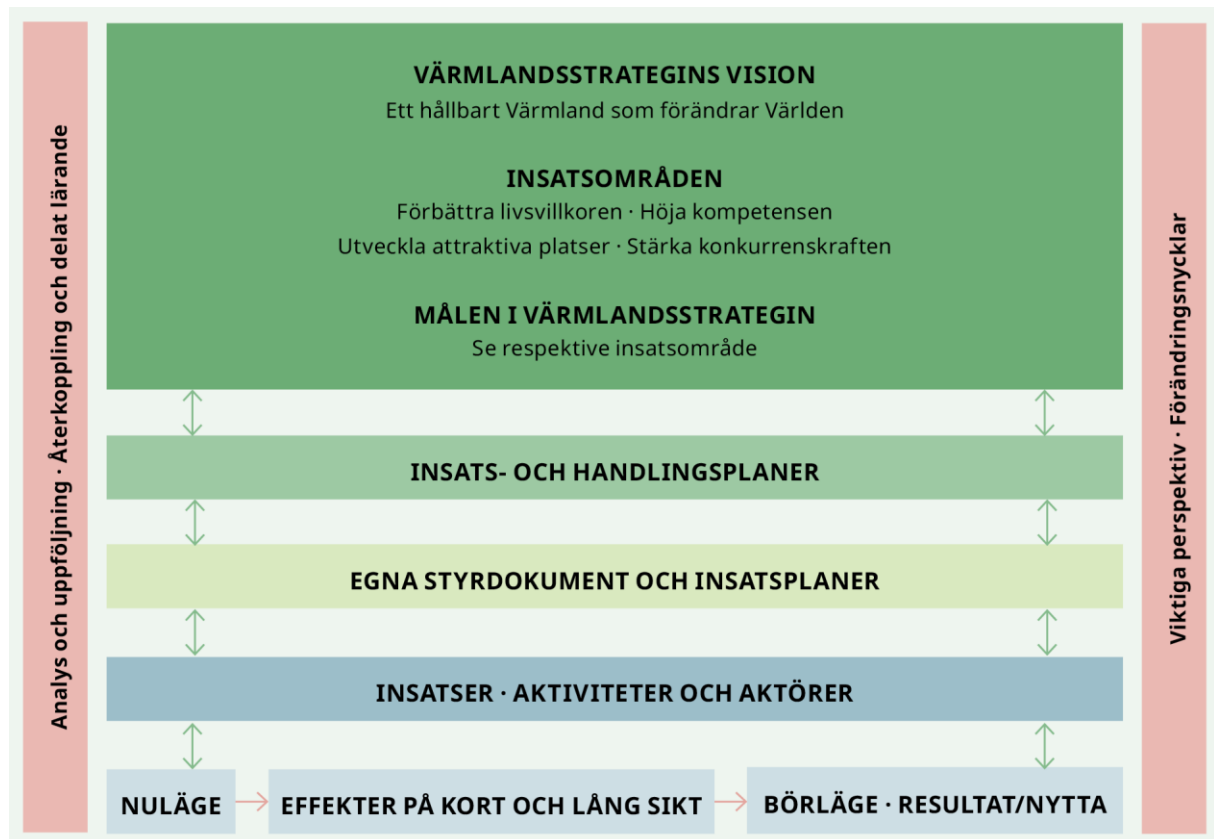
- Förstå det Värmland vi lever i idag, vilka utmaningar vi står inför och vilka möjligheter vi har till förändring: *Varför* behövs en förändring? Vilken är problembilden? Vilken/-a är vår målgrupp?
- Betona effekten av våra insatser: *Vad* vill vi uppnå? Vilka mål har vi i Värmlandsstrategin och andra styrande dokument?
- Ha fokus på logiken i vårt utvecklingsarbete: *Hur* ska vi nå målen? Vilka insatser ska prioriteras för att effektiviteten av vårt arbete ska optimeras?
- Samverka och hitta nya lösningar för *finansiering*: Vilka personella och finansiella resurser har vi att tillgå för att genomföra våra insatser?
- Systematiskt följa upp insatsers resultat, effekter och metoder så *lärande organisationer* skapas. Detta leder till ökad kunskap som bidrar till att öka lärandet till exempel i samband med beslut och nya prioriteringar. Den här kunskapen är det viktigt att vi olika aktörer delar med varandra och med olika intressenter.

Förändringslogik handlar enkelt uttryckt om att ta sig från ett *nuläge* där vi ser utmaningar och en problembild, till ett önskvärt tillstånd i framtiden - ett *börläge*. Detta vill vi göra genom att optimera våra insatser så att effekterna av dem i så hög grad som möjligt bidrar till att nå våra mål, utan att de för den skull skapar problem inom andra områden. Detta uppnår vi bäst genom att ta tillvara på de kunskaper och erfarenheter som finns tillgängliga och sedan dela de erfarenheter vi får med andra.

Som stöd för att prioritera och följa upp insatser inom det regionala utvecklingsarbetet har Region Värmland tagit fram en modell för förändringslogik:

Bild 1: Förändringslogik mot ett Värmland 2040

Vad innebär förändringslogik?

Modellen ovan tar avstamp i Värmlandsstrategin som styrande dokument för vårt *börläge*. Men strategin är övergripande och långsiktig. För att vi ska nå målen behöver vi bli konkreta. Vi ska därför arbeta med planer som har en kortare tidshorisont, vilket gör det möjligt för oss att tydliggöra insatserna och snabbare göra justeringar utifrån lärande och behov.

Förändringslogiken visualiserar det tänkta sambandet mellan Värmlandsstrategins mål inom våra insatsområden (börläge) och som anger riktningen, *insatser* som talar om vad vi ska göra (och som är en konkretisering av målen beskrivna i våra olika planer), samt de utmaningar vi står inför idag som vi måste lösa (nuläge). Beroende på vilka insatser vi gör kommer dessa få effekter i samhället, vissa mer kortsiktiga effekter som kommer gå över och andra mer långsiktiga som blir bestående och som för oss närmare vårt börläge. En sak som vi särskilt bör beakta är att insatser mot ett mål också kan försämra utvecklingen mot ett annat, eller att positiv utveckling mot ett mål regionalt verkar hämmande mot utvecklingen mot samma mål i globalt perspektiv. Att mot goda grunder försöka prognostisera utveckling, resultat och

effekter av insatser är viktigt för att använda resurser på ett effektivt sätt för att nå de mål som eftersträvas. Att tidigt både analysera insatsområdet/nuläge samt följa upp resultat och effekter som uppstår av insatser samt dela med sig av erfarenheterna kommer på sikt innebära att snabbare omställning mot effektivare metoder, bättre riktade insatser och högre måluppfyllnad.

För att hitta lösningar på de utmaningar vi står inför behöver vi därför samverka på nya sätt, utforska proaktivt och leda modigt, våra nycklar som beskrivs i Värmlandsstrategin. Detta för att vi ska slippa göra om samma misstag samt för att vi ska kunna arbeta mer effektivt mot våra mål. En gemensam dialog kring uppföljning är därför viktig för ett lyckat genomförande av vår utvecklingsstrategi. Region Värmland kommer att följa upp strategins mål och insatser, precis som andra aktörer i Värmland, exempelvis Länsstyrelsen, Karlstad universitet, Värmlands 16 kommuner, med flera, gör med sina respektive olika typer av insats- och handlingsplaner och insatsdokument. När vi återkopplar resultaten till varandra får vi ett delat lärande som gör det enklare att justera och förfinas insatser som leder fram till ett vår vision 2040 om ett hållbart Värmland som förändrar världen.

Förändringslogiken är tänkt som en metod som ska vara ständigt närvarande i det strategiska arbetet. För att den ska vara det är det viktigt att de aktörer som använder sig av modellen får en djupare förståelse för hur man i praktiken använder den. Därför ges en mer fördjupad redogörelse för de olika delarna i modellen nedan.

Värmlands modell för uppföljning och lärande

Värmland idag och i framtiden; nuläge, börläge och vad vi behöver göra för att nå dit

I Värmland liksom i övriga världen står vi inför stora utmaningar och behov av framställning framöver. I Värmlandsstrategin tydliggörs visionen för länet mot 2040 men också vilka utmaningar vi står inför, vilka perspektiv vi måste bära med oss för att nå ända fram och vilka styrkor vi har att bygga vidare på. Men viktigast av allt, där pekas fyra insatsområden ut tillsammans med ett antal mål - vårt börläge i utvecklingsarbetet.

Region Värmland ansvarar för att ta fram en nulägesanalys för Värmlandsstrategin 2040. I den ges en bild av var vi befinner oss idag, kopplat till den målbild vi vill nå, vårt börläge.

Vi har i Värmland identifierat ett antal utmaningar som vi ser som särskilt påtagliga i länet. Dessa berör områden som:

- Demografi och utanförskap
- Kompetensförsörjning och matchningsproblematik samt

➤ Klimatförändringar och yttre påverkan¹

Men, i Värmland finns också många styrkor och tillgångar att vara stolta över. Genom att bygga vidare på våra unika tillgångar och det vi redan är bra på flyttar vi fram positionerna ytterligare och ökar våra möjligheter att möta utmaningarna.

- Kultur och kreativitet – drivkrafter som berikar'
- Konkurrenskraftigt näringsliv – en bas som skapar förutsättningar
- Livskraftig region – platser för livskvalitet
- Karlstad universitet – en utvecklande kunskaps- och forskningsmiljö
- Strategiskt läge – ett expansivt tillväxtstråk mellan Stockholm och Oslo
- Residensstaden Karlstad – en dynamisk plats som attraherar
- Skogen - en växande framtidsresurs, samt
- Väneren - en viktig tillgång och transportled.

I Värmlandsstrategin pekas människorna i Värmland, vi alla, ut som motorn för utvecklingen. Vi har sedan lång tid lyfts som glada och vänliga – men vi är också bra på att samverka. Till exempel har vi under covid 19-pandemin hjälpts åt med att hålla ut och hålla avstånd och haft den lägsta smittspridningen/100 000 invånare i landet liksom en av de högre vaccinationstakterna bland Sveriges regioner. Vi är också framstående vad gäller att samverka för att fokusera vår forskning- och innovation inom våra smarta specialiseringsområden liksom för att stärka vårt jämställdhetsarbete.

I Värmland har vi också en stark tro på att vår förmåga till att samverka kan nå långt. Vår vision *Ett hållbart Värmland som förändrar världen* pekar ut riktningen till år 2040. Det är hit vi vill. Tillsammans ska vi göra Värmland hållbart – miljömässigt, socialt och ekonomiskt. Men vi stannar inte där. Vi vill göra hela världen till en bättre plats. Den visionen har vi därför slagit fast i Värmlandsstrategin.

När vi föreställer oss ett hållbart Värmland 2040 och vad vi behöver göra för att nå dit, gör vi det genom att i Värmlandsstrategin definiera fyra insatsområden;

- Förbättra livsvillkoren
- Höja kompetensen
- Utveckla attraktiva platser samt
- Stärka konkurrenskraften

Insatsområdena inkluderar i sin tur ett antal mål. Ett mål syftar till att få till en förändring eller effekt inom ett insatsområde. Målen mäts många gånger under en given tidsram (i det här fallet under tiden fram till 2040) med hjälp av indikatorer som syftar till att mäta eller indikera en förändring i en specifik riktning, det vill säga en effekt på ett mål. Exempel på Insatsområde, mål och indikatorer för Värmlandsstrategin:

¹ För en fördjupad bild av utmaningar och styrkor, se Värmlandsstrategin -2040-

Insatsområde	Mål	Indikator
Förbättra livsvillkoren	God och jämlik hälsa	Självskattad hälsa
		Ekonomisk utsatthet
		Tillgänglig sjukvård – fysisk och digital
	Ökad tillit	Tillit – tillit till andra människor, samhällsinstitutioner och politiker
		Demokratisk delaktighet – andel som röstat i senaste riks- och kommunval
		Socialt engagemang

Alla Värmlandsstrategins mål samt indikatorer hittar du i bilagan Så mäter vi, till detta dokument samt Värmlandsstrategin 2040.

Samverkan och samhandling är viktigt för oss i Värmland

Inom varje insatsområde behövs personella och finansiella resurser. Det vill säga att någon eller några måste ansvara för- och genomdriva förändringarna mot vår målbild, samt att vi behöver medel för aktiviteter, investeringar, kompetenser, och mycket annat. Region Värmland ansvarar för det samordnade utvecklingsarbetet, men många aktörers arbete i Värmland är viktiga för att nå gemensamma mål.

En viktig aspekt för ett hållbart Värmland 2040 är att genom samverkan och samhandling beakta olika intressenter och deras intressen. Intressenterna är de som äger, är involverade i, påverkas av eller berörs av Värmlandsstrategin. Intressenterna är regionens främsta resurser i att skapa utveckling. Exempel på intressenter är kommuninvånare, föreningar, statliga myndigheter, lokalt näringsliv, akademi och utbildningsaktörer. Det är viktigt att intressenter med kunskaper om olika gruppers förhållanden inkluderas i det regionala utvecklingsarbetet. Kvinnor och män ska också ha samma förutsättningar att nå inflytande i det regionala utvecklingsarbetet och få tillgång till utvecklingsresurser. Regional samhandling innebär att föra samtal, om nuläge och mål, att skapa samsyn om vad som bör göras och hur. Det finns tre huvudsakliga skäl till samhandling:

- Genom samhandling mellan myndigheter och/eller aktörer kan samhället bemöta utsatta gruppers behov.

- Det leder till högre kostnadseffektivitet. Det i sin tur leder till bättre och effektivare verksamheter som även minskar samhällets totala kostnader.
- Inflytandet hos medborgare och andra aktörer ökar, vilket gynnar de aktörer som samhandlar.

I vår samverkan och samhandling för att nå våra mål tar vi särskilt hänsyn till följande perspektiv²:

- Barn och unga ska ha framtiden för sig
- Landsbygder och städer är bättre tillsammans
- Jämställdhet tillför värde för alla
- Jämlikhet och inkludering för sammanhållning
- Klimat- och miljöfrågor för morgondagen

Perspektiven ska gå horisontellt genom insatsområdena och fungera som ”glasögon” när vi läser och i genomförandet av våra insatser kopplad till strategin.

Hur finansieras förändringsarbetet

För att vi ska kunna driva förändring i linje med Värmlandsstrategin behöver vi alla känna ett ansvar och bistå med personella och finansiella resurser. Genom att nyttja tidigare erfarenheter av och kunskaper om olika finansieringsmöjligheter, kan vi konkurrera om kompletterande medel på lokal, regional, nationell och internationell nivå.

Värmlandsstrategin utgör en grund för beslut, vägleder våra satsningar samt regional tilldelning av projektmedel och företagsstöd. Några insatser kan få möjlighet till delfinansiering genom europeiska strukturfondsmedel, statliga regionala utvecklingsmedel, särskilda statliga utlysningar eller regionala projektmedel. Andra behöver helt finansieras av respektive organisation.

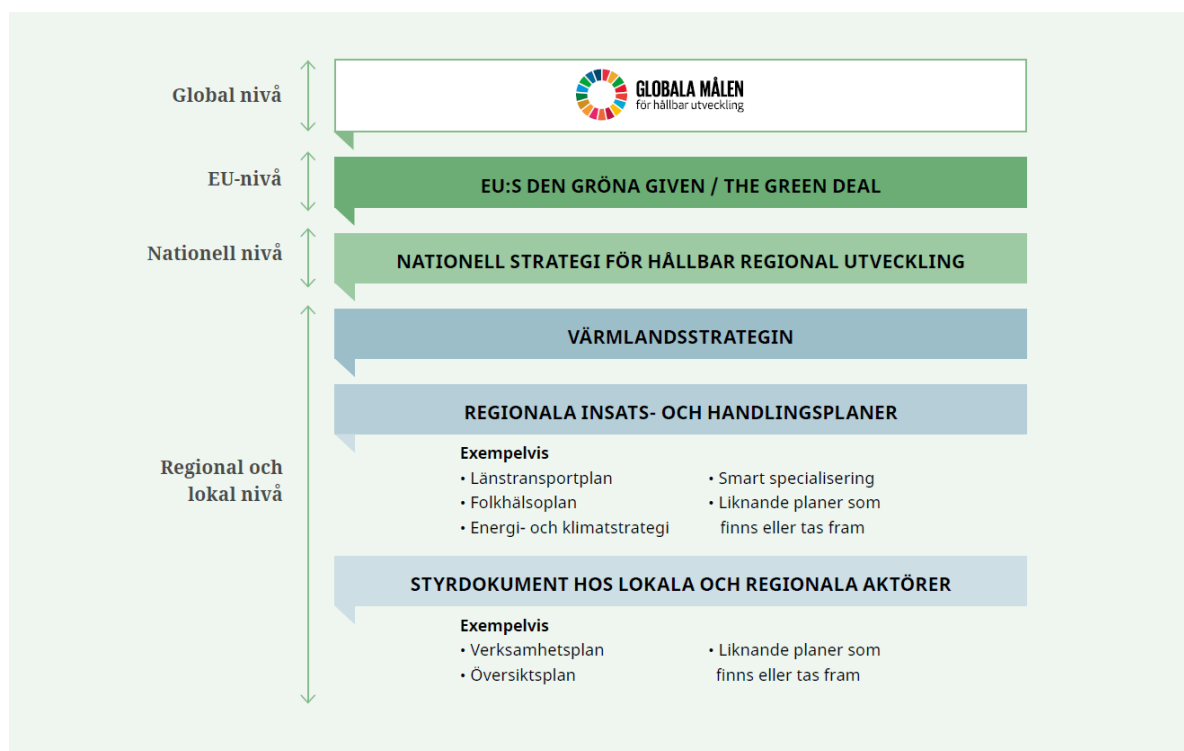
Nivåer inom regionalt utvecklingsarbete

Hittills har denna handlingsplan handlat om vårt *Hur* som insatsområden. I modellen Förändringslogik mot ett Värmland 2040 nämns insats- och handlingsplaner som vi nu kommer behandla.

Vi börjar med att sätta Värmlandsstrategin i ett större strategiskt sammanhang. Bilden känner du kanske igen från Värmlandsstrategin 2040

² Se Värmlandsstrategin 2040 för motivering av perspektiven.

Bild 3: Värmlandsstrategin i en global kontext.

Genom Värmlandsstrategin vill vi förstås realisera vår vision om ett hållbart Värmland som förändrar världen. Ska detta vara möjligt måste strategin förhålla sig till den nationella strategin för hållbar regional utveckling³, strategidokument och riktlinjer på EU-nivå samt på global nivå, som Agenda 2030. Men det vore en omöjlig metod att försöka låta Värmlandsstrategin hantera alla insatser som behöver komma till stånd för att Värmland ska bli hållbart och bidra till en världsomspännande förändring.

Värmlandsstrategin pekar ut riktlinjerna, men det faktiska arbetet med att nå målen sker i samverkans- och samhandlingsforum runt om i regionen, nationellt och globalt. Insatsområdena konkretiseras därför i kortsiktiga, mätbara mål och insatser i regionala insats- och handlingsplaner, men också i styrdokument och insatsplaner hos lokala och regionala aktörer. När vi genomför och bryter ned Värmlandsstrategins insatser i våra olika dokument, arbetar vi också mot fler målsättningar på olika nivåer, som Agenda 2030 och det nationella målet för hållbar regional utveckling.

Målkorrelation på olika nivåer genom insats-/handlingsplaner

Målen i Värmlandsstrategin visar på de effekter som förväntas komma av vårt gemensamma regionala utvecklingsarbete och de insatser som görs. Målen är ofta på en övergripande nivå och det krävs som vi nämnt indikatorer för att mäta effekter på förändring. Exempelvis är målet ”God och jämlik hälsa” på en övergripande nivå och inte helt självklar hur det ska

³ Detta regleras också i förordning 2017:583

mätas, åtminstone vid första anblicken. För att nå och mäta målen måste vi vara eniga om vad målet innebär. Vad innebär god hälsa och hur vet vi om den är jämlik? Ett av Värmlandsstrategins perspektiv beskriver vad vi menar med jämlikhet, det vill säga:

”Alla människor ska känna sig som en del av helheten, få möjlighet att utvecklas och vara med och bidra oavsett ålder, kön, etnisk tillhörighet, sexuell läggning, religion, funktionsnedsättning, könsöverskridande identitet eller uttryck, social situation eller bostadsort.”

God hälsa är ett begrepp som kan betyda olika för olika människor, många kan nog känna igen sig i att det i mer eller mindre utsträckning handlar om att få vara friska och må bra, ha en valfrihet i val av vård, känna att vi snabbt kan få vård om det skulle behövas samt att vi bemöts med respekt och empati bland våra vårdkontakter. Att sätta ett sådant mål och sedan tro att det skulle gå att samverka i den riktningen utan att bryta ner det i mindre beståndsdelar vore inte effektivt. Därför bör effektmålet God och jämlik hälsa konkretiseras i mätbara mål i mer kortsiktiga handlingsplaner. Handlingsplanerna följs upp med kortare intervall och kan lättare revideras efter förändringar i omvärlden eller beroende på resultat av genomförda insatser.

Målkorrelation mellan olika strategiska nivåer kan därför se ut enligt följande:

Tabell 1: Mål- och indikatorkorrelation på olika strategiska nivåer

Strategiskt ramverk	Värmlands folkhälsoplan	Värmlandsstrategin	Agenda 2030
Typ av mål	Mätbara mål	Mål	Internationella/nationella mål och riktlinjer
Målformulering	Inkomster och försörjningsmöjligheter som främjar god och jämlik hälsa	God och jämlik hälsa	Mål 5. Jämställdhet
Indikator	Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst (Här har samma indikator som för Agenda 2030 använts)	Ekonomisk utsatthet (Värmlandsstrategins indikator Ekonomisk utsatthet mäts utifrån ett enkätunderlag - Liv och Hälsa – kopplad till Folkhälsoplanen.	Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst

I tabellen kan vi tydligt se de olika strategiska nivåerna för målen. I Agenda 2030 inkluderar Mål 3 jämställdhetsfrågor generellt. I Värmlandsstrategin konkretiseras målet för bland annat hälsa, det vill säga God och jämlik hälsa. I Värmlands folkhälsoplan 2021-2029 konkretiseras målet ytterligare till ett mål om Inkomster och försörjningsmöjligheter som främjar god och jämlik hälsa. Planerna som kopplas till Värmlandsstrategin är därför viktiga instrument för att vi ska kunna bryta ned de långsiktiga och övergripande målen i delmål och samlas kring prioriterade insatser och aktiviteter där vi tydliggör roller, ansvar och åtaganden. I handlingsplaner kan tre till fem års sikt vara en tidshorisont att jobba utifrån, för att arbetet ska bli konkret. Oavsett ansvar för planen är det viktigt att flera perspektiv och organisationer involveras beroende på fråga och sakområde.

Förändringslogik visar därför på hur effektmål kan nå genom att levandegöras och tydliggöras i handlingsplaner. Levandegörande handlar om att placera mål och insatser i ett sammanhang och skapa gemensam förståelse för orsakerna till att vidta dem samt ett samhandlande på flera håll inom länet för att uppnå målen. Tydliggörande handlar om att specificera och konkretisera sambanden mellan insatser och måluppfyllelse, både på handlingsplannivå men också kopplat till vår vision och målbild för Värmland 2040.

Delat lärande i Värmland

Region Värmland ska följa upp strategins indikatorer⁴ vilka syftar till att visa på riktningen mot målen. Alla aktörer följer sedan upp sina respektive planer som kopplar till Värmlandsstrategin. Uppföljning är en naturlig del i lärandet, av effekter på kort och lång sikt och hur våra egna insatser bidrar till dessa. Värmlandsstrategin kommer också att ses över minst en gång per mandatperiod för att vara fortsatt aktuell på väg mot 2040, då är uppföljningarna ett viktigt underlag.

När vi återkopplar resultaten till varandra och för en dialog får vi ett delat lärande och genomförandekraft på flera nivåer som gör det enklare att ändra och förfinna våra insatser. Eftersom insatsplanerna har en kortare giltighetstid än Värmlandsstrategin kan de snabbare justeras utifrån omvärldsfaktorer, analyser och lärdomar.

Uppföljning av målen

En ökad uppföljningsbarhet, utvärderingsbarhet och spårbarhet i det regionala utvecklingsarbetet bidrar till att skapa ett lärande för återkoppling som i sin tur möjliggör att bättre underbyggda beslut för insatser och projekt kan fattas av politiker och förvaltningsorganisationer i riktning mot vår gemensamma vision.

När vi följer upp effekterna av våra insatser bör vi inte glömma bort att vissa av insatsernas effekter i samhället leder till andra effekter eller att våra insatser kan ha bieffekter som vi inte hade räknat med från början. Det är därför av stor vikt att man tidigt under insatsperioder eller projekt skapar tid, rutiner och personella och finansiella resurser för uppföljning och utvärdering för att undvika att fortsätta insatser som inte får önskad effekt eller för stora negativa bieffekter. Utvärderingar och slutrapportering av insatser och projektet kan också många gånger vara viktigt för andra finansiärer.

Olika uppföljningar och mätningar görs också ofta parallellt med varandra under insatstidens gång. I dagsläget mäts till exempel resultaten för specifika insatsområden, exempelvis för kollektivtrafik, parallellt med målen specificerade i Värmlandsstrategin. Däremot reflekteras sällan kring huruvida specifika insatser bidrar till måluppfyllelse på mer övergripande nivå eller om, och i så fall hur, förekomsten av Värmlandsstrategin och andra planer påverkar genomförandet av enskilda insatser. Därför finns ett behov av att stärka utvärderingsaktiviteter som kopplar samman insatser och målformuleringar på olika nivåer. Först om så sker kan vi besvara frågor kring Värmlandsstrategins inverkan på samhällsförändringarna och huruvida enskilda insatser ger inverkan på systemnivå.

För att ett lärandesystem ska göra nytta i praktiken krävs också att det internt och externt dels finns mottaglighet till feedback och nya insikter, dels möjligheter till revidering av insatser. Om omvärldsbilden eller den interna kapaciteten att genomföra en insats förändras, vilket ofta är fallet, så är det fördelaktigt om det finns en flexibilitet i att justera likväl mål- och resultatförväntan som insatser.

⁴ Se Bilaga 2, Så mäter vi.

Plattformer för lärande i Värmland – spridning av resultat

För att underlätta dialogen och lärandet tar Region Värmland ansvar för olika plattformer som kan gynna den gemensamma utvecklingen:

- rapporter och lägesbilder över insatsområdena i samband med uppföljning av Värmlandsstrategin
- enkätundersökning till de regionala utvecklingsaktörerna som fångar upp indikatorer kopplat till Värmlandsstrategin och aktörernas upplevelse av hur de använt nycklarna i det löpande arbetet
- uppföljning av de projekt som beviljats regionala projektmedel inom ramen för Värmlandsstrategin där lärdomar och effekter framgår
- forum initierade av Region Värmland, eller deltagande i befintliga forum, där olika regionala aktörer redovisar och diskuterar respektive organisations insatser och lärdomar med anknytning till Värmlandsstrategin
- årliga möten där regionala representanter diskuterar hur vi tar tillvara resultat av analyser, enkäter och uppföljningar
- årlig konferens för att redovisa arbetet med Värmlandsstrategin utifrån nämnda plattformer, vad vi behöver fokusera på, ändra och utveckla, visa goda exempel samt omvärldsanalys.

Dessa plattformer är inte på plats idag och kommer arbetas fram tillsammans med aktörer i Värmland inledningsvis av genomförandet för att hitta former som fungerar och är effektiva för ett lyckat genomförande.

Förändringslogik i praktiken – lathund

För planering och uppföljning av strategiska insatser/projekt och beslut

Förändringslogiken beskriver hur nuläge med utmaningar och styrkor, personella och finansiella resurser och insatser hör samman med resultat och effekter på kort och lång sikt samt kopplingen till målbilden/börläget i en logisk kedja. För att underlätta det praktiska arbetet med förändringslogiken finns här en lathund. Lathunden är avsedd att möjliggöra tidig planering och medvetenhet om eventuella resultat och effekter kopplade till insatserna, som ett stöd för framtagande av bland annat insats- och handlingsplaner kopplade till Värmlandsstrategin. Planeringen görs inte linjärt utifrån dessa steg, utan börjar ofta med att definiera vilket/vilka problem som behöver lösas och vilken förändring eller effekt som insatsen förväntas resultera i eller önskar bidra till. Under planeringens gång och när planeringen är färdig kan sambanden testas med hjälp denna modell.

Nuläge	Insats	Resultat /Börläge	Effekter - kort sikt	Effekter - lång sikt
Varför behövs insatsen?	Vilka personella och finansiella resurser krävs för att genomföra insatsen?	Vilka resultat avser insatsen leda till?	Vilka kortsiktiga effekter av insatsen kan vi räkna med?	Vilka långsiktiga effekter av insatsen kan vi räkna med?

- Utgå ifrån de strategiska ramverk som ligger till grund för insatserna och förhåll arbetet till de mål som finns fastslagna där.
- Se över finansiella resurser och incitament till insatserna.
- Inkludera hållbarhetsdimensionerna och de fem perspektiven i samtliga steg inom förändringslogiken.
- Inkludera också analys, uppföljning och lärande i samtliga steg inom förändringslogiken.
- Precisera vem som äger processen, vem som gör vad och vem/vilka som följer upp.
- Precisera även målgruppen för uppföljning.
- Precisera hur revidering ska ske mot insikter av uppföljning från resultat från genomförda insatser.
- Och sist men inte minst – inkludera varandra i samtliga steg inom förändringslogiken, vilka fler kan engageras, vilka intressenter finns? Det är genom samverkan vi når våra mål till 2040.

Tips på överkurs inom förändringslogiken:

Vill du testa ditt arbetssätt och dina föreslagna mål och insatser, pröva att vända och vrida på frågorna inom respektive box i lathunden. Till exempel: Vad händer om insatsen inte genomförs? Kan vi samverka för att effektivisera användandet av personella och finansiella resurser? Vilka resultat skulle insatsen kunna leda till som vi inte avsåg från början? Finns det andra aktörer som skulle kunna hjälpa oss med att beräkna kort- och långsiktiga effekter som vi inte har räknat med? Hur ska vi göra för att positiva effekter ska bli bestående?

Nuläge

Nuläge	Insats	Resultat /Börläge	Effekter - kort sikt	Effekter - lång sikt
Varför behövs insatsen?	Vilka personella och finansiella resurser krävs för att genomföra insatsen?	Vilka resultat avser insatsen leda till?	Vilka kortsiktiga effekter av insatsen kan vi räkna med?	Vilka långsiktiga effekter av insatsen kan vi räkna med?

Varför behövs insatsen?

- Vilka utmaningar ska insatsen lösa?
- Skapa en nulägesbild av insatsområdet genom att identifiera målgrupp/intressenter, kritiska faktorer, olika intressenters intresseområden, etcetera.
- Är det samma eller olika utmaningar för olika grupper (utifrån t.ex. kön, ålder, etnisk bakgrund, funktionalitet, socioekonomisk bakgrund, stad/landsbygder m.m.)? Vem/vilka har formulerat utmaningarna från första början?
- Hur kopplar utmaningarna till social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet?
- Vilka strategiska ramverk bör vi förhålla oss till och hur ser målhierarkin ut i dessa?
- Hur kan vi dra lärdom av tidigare lyckade respektive mindre lyckade insatser för att slippa begå samma misstag. Gör en analys på hur andra regioner gjort tidigare, hur utvecklingen sett ut hittills, scenarier för olika möjliga resultat, etc.

Beskriv nuläget för insatsen:

Uppföljning och lärande:

Viktiga perspektiv för oss i Värmland:

Insats

Nuläge	Insats	Resultat /Börläge	Effekter - kort sikt	Effekter - lång sikt
Varför behövs insatsen?	Vilka personella och finansiella resurser krävs för att genomföra insatsen?	Vilka resultat avser insatsen leda till?	Vilka kortsiktiga effekter av insatsen kan vi räkna med?	Vilka långsiktiga effekter av insatsen kan vi räkna med?

Vilka personella och finansiella resurser krävs för att genomföra insatsen?

- Hur ska insatsen organiseras?
- Eventuella samarbetspartners och medfinansiärer?
- Hur ser genomförarkapaciteten ut vad det gäller kompetens/kunskap om utmaningen som ska bemötas, personella och ekonomiska resurser, etc?
- Vilka aktiviteter behövs för att bemöta de utmaningar som ska identifieras och leda till önskat resultat?
- Gör en plan för aktiviteter för insatsperioden. Var noga med att löpande under insatsperioden följa upp och utvärdera insatserna för att revidera tidigare beslut och effektivisera insatserna.
- Dela erfarenheter med andra aktörer kopplat till insatserna.

Beskriv vilka insatser som behöver göras:

Uppföljning och lärande:

Viktiga perspektiv för oss i Värmland:

Resultat/Börläge

Nuläge	Insats	Resultat /Börläge	Effekter - kort sikt	Effekter - lång sikt
Varför behövs insatsen?	Vilka personella och finansiella resurser krävs för att genomföra insatsen?	Vilka resultat avser insatsen leda till?	Vilka kortsiktiga effekter av insatsen kan vi räkna med?	Vilka långsiktiga effekter av insatsen kan vi räkna med?

Vilka resultat/börläge avser insatsen leda till?

- Vilket resultat förväntas insatserna leda till när insatsperioden är slut?
- Vilket önskat tillstånd förväntas insatserna bidra till när insatsperioden är slut?
- Följ upp och utvärdera kopplat till mål på olika strategiska nivåer.
- Dela lärandet från resultatet i form av rapporter, lärpass, etcetera.

Beskriv vilka resultat insatsen avser leda till:

Uppföljning och lärande:

Viktiga perspektiv för oss i Värmland:

Effekter – kort sikt

Nuläge	Insats	Resultat /Börläge	Effekter - kort sikt	Effekter - lång sikt
Varför behövs insatsen?	Vilka personella och finansiella resurser krävs för att genomföra insatsen?	Vilka resultat avser insatsen leda till?	Vilka kortsiktiga effekter av insatsen kan vi räkna med?	Vilka långsiktiga effekter av insatsen kan vi räkna med?

Vilka kortsiktiga effekter av insatsen kan vi räkna med?

- Är effektformuleringarna kopplade till de utmaningar som identifierats?
- Hur ska resultatuppfyllelse mätas kopplat till olika effekter, både planerade och oplanerade?
- Glöm inte att utvärdera de effekter som insatserna resulterade i kopplade till grupper eller områden som inte var målgruppen för insatserna.
- När vi prognostiserar effekter för insatserna bör vi ställa oss frågorna: Vilka effekter kommer insatserna ha som vi förväntar oss avtar med tiden? Vilka negativa effekter kan våra insatser ha på andra målgrupper eller områden än de vi riktar insatsen mot? Är dessa negativa effekter acceptabla och hur jobbar vi för att reducera dessa? Kan våra insatser få andra positiva effekter än vad som är direkt kopplade till den målgrupp eller område som insatserna avser och hur kan vi lära oss av dessa synergieffekter för att effektivisera vårt arbete i framtiden?
- Var beredd på att vissa kortsiktiga negativa effekter kan kräva ytterligare insatser som påverkar kostnadsbilden för insatserna.
- Vilka mål i handlingsplaner/strategier påverkas av de kortsiktiga effekterna av våra insatser?

Beskriv vilka kortsiktiga effekter som insatsen kan förväntas skapa:

Uppföljning och lärande:

Viktiga perspektiv för oss i Värmland:

Effekter – lång sikt

Nuläge	Insats	Resultat /Börläge	Effekter - kort sikt	Effekter - lång sikt
Varför behövs insatsen?	Vilka personella och finansiella resurser krävs för att genomföra insatsen?	Vilka resultat avser insatsen leda till?	Vilka kortsiktiga effekter av insatsen kan vi räkna med?	Vilka långsiktiga effekter av insatsen kan vi räkna med?

Vilka långsiktiga effekter av insatsen kan vi räkna med?

- Vilken förändring förväntas insatserna leda till på längre sikt?
- Är effektformuleringarna kopplade till de utmaningar som identifierats?
- Hur ska resultatuppfyllelse mätas?
- Vilka mål i den regionala utvecklingsstrategin – Värmlandsstrategin – förväntas insatserna bidra till? Hur är kopplingen till den nationella strategin för hållbar regional utveckling och attraktionskraft och/eller andra relevanta strategier?
- Vilka mål för Agenda 2030 bidrar insatserna till?
- Dela effekter och resultat i relevanta format med andra aktörer. Glöm inte att även dela vad som inte gick som förväntat/misslyckats och hur vi i framtiden kan göra annorlunda.

Beskriv vilka långsiktiga effekter som insatsen kan förväntas skapa:

Uppföljning och lärande:

Viktiga perspektiv för oss i Värmland:

Kontakt och information

För information om Region Värmlands arbete med analys och uppföljning eller om arbetet med Värmlandsstrategin, besök gärna:

www.regionvarmland.se/
www.varmlandsstrategin.se

